

Ajuntament de
Cerdanyola del Vallès

PLA ESTRATÈGIC DE Cerdanyola DEL VALLÈS:

DIAGNOSI ESTRATÈGICA

Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona

Maig 2019

Treball realitzat per l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB).

Autors/es: Marc Martí-Costa (coord.), Helena Cruz, Roger Barres, Albert Marañón.

Col·laboradors: Sandra Aguilera, Francesc Coll, Elena Domene, Marc Fíguls, Roc Padró

Cerdanyola del Vallès, maig de 2019

I. Introducció

Presentació

En el municipi de Cerdanyola del Vallès s'han iniciat dos plans estratègics: el primer de 2002 a 2004 amb el nom "Projecte de Ciutat de Cerdanyola 21" i el segon al 2014 amb la Diagnosi del "Pla Estratègic de Cerdanyola del Vallès 2014-2014". En l'últim cas no es va avançar més enllà de les primeres fases de recollida de dades, anàlisi i diagnosi.

El 28 de febrer de 2017 el Ple Municipal va aprovar¹ per majoria la resolució per impulsar el Pla Estratègic de Cerdanyola amb el lideratge de l'Alcaldia en la definició dels continguts, la metodologia i l'estructura organitzativa i el compromís d'assegurar els recursos suficients pel seu desenvolupament i coneixement públic per part de la ciutadania i dels diferents grups municipals. En aquest context, el gabinet d'Alcaldia de l'Ajuntament de Cerdanyola del Vallès va requerir el suport de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (en endavant IERMB) per tal d'elaborar la Diagnosi estratègica de Cerdanyola del Vallès, així com la preparació dels treballs previs.

En el present document es presenten els treballs realitzats per l'IERMB al llarg de l'any 2018 i fins a l'abril del 2019 per tal d'elaborar una Diagnosi Estratègica de Ciutat. L'estructura del document és la següent: a banda de la Introducció, el segon capítol està dedicat en els objectius que ha d'afrontar la planificació estratègica a Cerdanyola del Vallès, mentre que el tercer capítol detalla les metodologies implementades i les tasques desenvolupades. Posteriorment, s'entra pròpiament a la diagnosi estratègica de la ciutat. Aquest extens capítol exposa les principals aportacions recollides a partir de les entrevistes realitzades i analitza diversos indicadors tant del municipi de Cerdanyola del Vallès com dels de l'entorn. Així mateix, el capítol comença amb un resum general i posteriorment es desenvolupen els sis apartats que corresponen als àmbits d'estudi establerts: Governança i Institucionalitat, Demografia, Inclusió Social, Economia i Coneixement, Territori i Sostenibilitat i Sociocultural i Educatiu. Cada apartat s'obra amb un recull de les aportacions principals. En els annexos es troben les persones entrevistades, els participants en els grups de treballs, els documents recopilats i les fonts dels indicadors.

¹ Veure http://www.cerdanyola.cat/sites/default/files/fitxers/certificat_mocio_7.pdf

Objectius de la planificació estratègica a Cerdanyola del Vallès

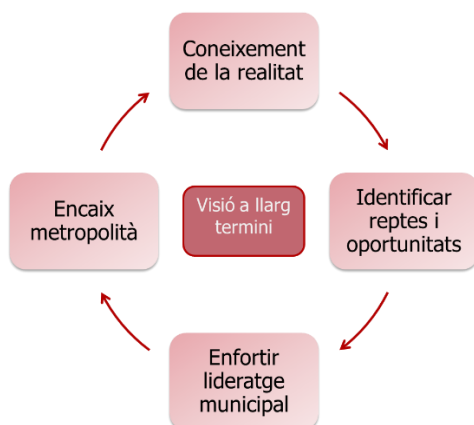
La planificació estratègica no pot ser igual a tot arreu, ja que les característiques històriques, geogràfiques, socioeconòmiques, polítiques són fonamentals per tal de dissenyar una planificació estratègica amb sentit. És obvi que no és el mateix planificar estratègicament a Barcelona que en un municipi metropolità com Cerdanyola del Vallès, tant pel fa a la metodologia com per les temàtiques a abordar.

L'evolució de Cerdanyola del Vallès, municipi del Vallès Occidental amb 57.723 habitants (2017), és un bon exemple de l'evolució de l'àrea metropolitana de Barcelona on s'hi superposen les diferents fases del seu desenvolupament socioeconòmic: agrícola, industrial i de serveis de coneixement. Això ha tingut importants conseqüències en les característiques socioresidencials del municipi (masies agrícoles, cases d'estiueig, habitatge obrer, barris residencials de baixa densitat o les noves promocions en blocs per la població metropolitana) i també en una forta fragmentació dels usos en el territori (industrial, universitari, parc natural...), accentuats per les potents infraestructures metropolitanas que travessen el territori (ferrocarril, AP-7, etc.). El sistema urbà on s'insereix Cerdanyola està configurat per la força atractora i les externalitats pròpies d'una ciutat global com Barcelona, però també dels potents subcentres metropolitans de Terrassa i Sabadell així com per d'altres nodes urbans en creixement com Sant Cugat del Vallès. Per gestionar aquesta complexitat des del punt de vista urbanístic, Cerdanyola del Vallès té la planificació urbanística integrada dins el Pla General Metropolità, de pròxima actualització a través del nou Pla Director Urbanístic impulsat per l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Una eina que encara té més sentit en aquest context metropolità per tal de mobilitzar els diferents actors locals cap a una direcció comuna tenint en compte les interdependències en joc.

Preses en consideració les anteriors reflexions, la diagnosi estratègica de Cerdanyola del Vallès treballa amb una visió del municipi a llarg termini i persegueix els **objectius generals** següents:

- Aprofundir en el coneixement de la realitat local, a través de l'anàlisi actualitzat tant d'indicadors quantitius com de les percepcions d'agents urbans clau.
- Identificar les principals problemàtiques que presenta i els horitzons desitjables cap a on avançar.
- Enfortir del lideratge municipal a partir del treball conjunt amb els actors locals més rellevants. Es tracta doncs de donar un primer impuls a una agenda de canvi a mig i llarg termini liderada pel propi Ajuntament de Cerdanyola, amb el suport dels diferents amb col·laboració de les diferents administracions i els diferents actors socials i econòmics presents en el municipi.
- Reforçar l'encaix metropolità del municipi. Analitzar la realitat municipal i prioritzar les accions estratègiques tenint en compte les diferents escales territorials, partint de la realitat local fins a les relacions intermunicipals i l'àrea metropolitana barcelonina.

Figura I. Objectius de la Diagnosi estratègica

Font: Elaboració pròpia.

Metodologia i tasques realitzades

En la fase de diagnosi es tracta de recuperar informació objectiva i subjectiva sobre les principals problemàtiques de Cerdanyola del Vallès. És a dir, de tenir una imatge clara de la situació/evolució del municipi, però sobretot aprofundir en la mesura del possible en alguns dels temes estratègics. En aquest sentit, les tasques s'han orientat a incorporar els aprenentatges d'altres plans estratègics a municipis semblants a Cerdanyola del Vallès, i a recopilar, actualitzar, complementar i tractar les dades quantitatives i qualitatives disponibles. Seguidament es recullen les principals tasques desenvolupades durant els treballs d'aquesta fase:

- Incorporació dels aprenentatges en el procés d'elaboració de plans estratègics en municipis semblants a Cerdanyola del Vallès.
- Actualització de la diagnosi desenvolupada en l'any 2014 amb dades disponibles recents, així com l'adequació dels indicadors als nous àmbits estratègics. Explotació dels indicadors del Sistema d'Indicadors Metropolitans (SIMBA) i de l'Observatori de Ciutat.
- Elaboració de diagnosi estratègiques per àmbits sectorials a partir de l'anàlisi d'indicadors i de la realització d'entrevistes i grups de discussió amb agents claus.

a) Tractament i interpretació de dades

A partir d'una actualització dels resultats de la diagnosi elaborada l'any 2014 i amb una adequació dels indicadors en cadascun dels àmbits estratègics a partir de dades d'enquesta ja existents i de registres administratius, s'han explotat noves dades en temes d'interès específic. En total s'han generat més de 100 indicadors en les diferents temàtiques sobre els quals estructurar el pla estratègic:

- **Governança i institucionalitat.** Anàlisi de la governabilitat del municipi, tant de les estructures internes de l'ajuntament com les relacions amb altres institucions o associacions del municipi. Així mateix, s'han analitzat les relacions amb estructures supramunicipals tals com l'Àrea Metropolitana de Barcelona, la Diputació de Barcelona o la Generalitat de Catalunya. Finalment, s'han tractat els mecanismes d'obertura i transparència de la institució i els canals de participació ciutadana establerts.
- **Inclusió social.** Àmbit de treball orientat a analitzar el benestar social de la ciutat, parant atenció a l'habitatge, les situacions d'emergència social i l'atenció a la vulnerabilitat urbana. També s'han tingut presents qüestions com la convivència i la seguretat així com en l'anàlisi dels factors que generen l'exclusió social.

- **Economia i Coneixement.** Anàlisi de la realitat econòmica i productiva de la ciutat, pel què respecte a l'activitat econòmica i a l'ocupació. Tenint en consideració les especificitats del municipi, s'ha posat especial èmfasi en les estructures dedicades a les activitats de recerca i tecnologia, sense perdre de vista la indústria i el comerç.
- **Territori i Sostenibilitat.** Àmbit de treball dedicat a analitzar l'articulació del municipi a nivell metropolità i també el seu encaix respecte els municipis limítrofs. Inclou també l'anàlisi de les estructures físiques, els teixits urbans existents, la connectivitat de les infraestructures i l'oferta de transport públic, el patrimoni natural existent i la qualitat ambiental del municipi, així com la configuració de l'espai públic del nucli urbà.
- **Sociocultural i Educatiu.** Estudi de la realitat educativa, cultural i esportiva de la ciutat, tant pel què fa a les xarxes d'equipaments existents com respecte a les activitats, polítiques i accions que s'hi desenvolupen per tal d'identificar necessitats i demandes però també les potencialitats locals.

b) Entrevistes

S'han desenvolupat 31 entrevistes semiestructurades a informats claus amb l'objectiu de recollir interpretacions qualitatives a la diagnosi sobre la situació i l'evolució del municipi en els seus àmbits. Les entrevistes també han permès identificar els temes crítics a debatre en les fases posteriors del treball, recopilar noves dades i documents de política, així com involucrar a diferents actors i institucions en les fases successives del pla.

Fins ara s'han realitzat una trentena d'entrevistes. Per a la realització de les mateixes s'ha preparat un guió obert de preguntes a partir del qual s'ha adaptat en funció del perfil de la persona entrevistada (vegeu Annex). Les entrevistes han tingut una durada d'entorn una hora i s'ha procedit a fer-ne un buidat estructurat en els àmbits temàtics de treball.

c) Anàlisi documental

S'han recopilat els principals documents de política tant locals com supramunicipals que estan relacionats amb els àmbits de treball del pla. Principalment, s'han recollit estudis dedicats a temàtiques específiques, ja sigui produïts o encarregats pel propi Ajuntament o elaborats des del Consell Comarcal, l'Àrea Metropolitana de Barcelona o l'IERMB. De la documentació se n'ha extret informació per a complementar la diagnosi i per a detectar problemàtiques clau pel futur del municipi. S'ha parat també especial atenció a la recopilació de dades de l'alumnat i els treballadors/es de la UAB residents al municipi de Cerdanyola del Vallès.

- Recopilació d'informes temàtics produïts per l'Ajuntament i altres administracions supramunicipals.
- Recopilació de dades de l'IERMB – Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona.
- Recopilació i tractament de dades dels estudiants i treballadors/es de la UAB.

- Realització d'entrevistes semi-estructurades als responsables tècnics municipals, grups polítics i agents socioeconòmics: buidat i anàlisi de les entrevistes.